

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 17 april 1997 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att avge yttrande över 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) i vad avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket (yrkandena 1–8), tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 (yrkandena 9–11 och 19–68) samt vissa skattefrågor (yrkandena 69–79) jämte de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utskottet

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen (yrkande 6) att riksdagen godkänner den av regeringen presenterade preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Den i 1996 års budgetproposition presenterade preliminära fördelningen för budgetåren 1998 och 1999 har därvid reviderats.

Såvitt avser utgiftsområde 1 innebär den nu presenterade fördelningen att ramen för området för år 1998 beräknas till 3 988 miljoner kronor, för år 1999 till 3 953 miljoner kronor och för år 2000 till 3 908 miljoner kronor. Regeringen har enligt propositionen vid sin beräkning av den ekonomiska ramen utgått från att den höjning av partistödet med 30 miljoner kronor som gjorts för år 1997 ligger kvar under perioden. Vidare görs en neddragning av presstödet med 10 miljoner kronor fr.o.m. år 1998. Riksdagens planerade utgiftsökningar har enligt propositionen beaktats i de ramar som regeringen beräknat för utgiftsområdet.

Regeringen föreslår vidare (yrkande 68) att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation. Specifikationen innebär för utgiftsområde 1 att ramen för området minskas genom att det till anslaget E 2 Presstöd uppförda ramanslaget på 541 miljoner kronor minskas med 20 miljoner kronor.

I partimotioner från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet de gröna och Kristdemokraterna föreslås att riksdagen skall godkänna i respektive motion framlagd preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 (såvitt avser Vänsterpartiet dock endast för år 1998). Utgiftsområde 1 berörs i motionerna enligt följande.

I motion 1996/97:Fi42 av Carl Bildt m.fl. (m) föreslås en mindre ram för de aktuella budgetåren, och minskningen uppgår till 509, 743 respektive 758 miljoner kronor. Motionärerna motsätter sig förslaget om en fortsatt höjd nivå på partistödet och vill i stället reducera det till en tredjedel av det nuvarande stödet. Härutöver anser motionärerna att presstödet bör upphöra helt fr.o.m. år 1998.

I motion 1996/97:Fi43 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås att den beräknade ramen för vart och ett av de aktuella budgetåren minskas med 300 miljoner kronor. Härutöver begärs i motionen ett tillkännagivande om att presstödet bör avvecklas.

I motion 1996/97:Fi44 av Gudrun Schyman m.fl. (v) föreslås att den beräknade ramen för utgiftsområde 1 för budgetåret 1998 minskas med 80 miljoner kronor. Motionärerna anser att anslaget C 1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 50 miljoner kronor och att den av regeringen beräknade höjningen av partistödet inte bör genomföras.

I motion 1996/97:Fi45 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) föreslås att den beräknade ramen för vart och ett av budgetåren 1998–2000 minskas med 130 miljoner. Motionärerna anser att besparingar kan göras inom Regeringskansliet m.m. genom effektiviseringar, mindre resor inom EU, bättre utnyttjande av modern IT-teknik m.m. De motsätter sig den av regeringen beräknade fortsatta höjningen av partistödet.

I motion 1996/97:Fi46 av Alf Svensson m.fl. (kd) föreslås att den beräknade ramen för vart och ett av de aktuella budgetåren minskas med 60 miljoner kronor.

Utöver de nu redovisade partimotionerna nämns följande motioner.

Motion 1996/97:Fi59 av Lars Tobisson m.fl. (m) yrkande 5, vari begärs att riksdagen skall besluta om ett grundlagsriktigt kommunalt utjämningssystem fr.o.m. den 1 januari 1998 och motion 1996/97:Fi87 av Anders Björck m.fl. (m), vari begärs ett tillkännagivande om att presstödet bör avvecklas.

Utskottets bedömning

Utgiftsområdesramen

Utskottet konstaterar att frågor om minskning av vissa anslag inom utgiftsområde 1 behandlats senast i utskottets betänkande 1996/97:KU1 över budgetpropositionen.

I fråga om *partistödet* uttalade utskottet (bet. s. 19) att utskottet delar regeringens uppfattning att det är av väsentlig betydelse för demokratin att de politiska partierna har tillräckliga resurser för att bedriva sin opinionsbildande verksamhet och att partiernas verksamhetsområde genom Sveriges

medlemskap i EU har utökats med en nivå, vilket kräver ytterligare insatser från partiernas sida. Utskottet ansåg att den i propositionen föreslagna höjningen av partistödet i stort sett innebar att stödet återgår till den nivå det hade före de båda senaste sänkningarna. Mot den angivna bakgrunden tillstyrkte utskottet regeringens förslag till medelsanvisning i denna del.

I fråga om *presstödet* avstyrkte utskottet (bet. s. 36) motioner om att stödet skulle avskaffas.

Utskottet behandlade också motioner om *besparingar inom Regeringskansliet* (bet. s. 16). Utskottet avstyrkte även dessa motioner.

Utskottet finner inte anledning att frånga de ställningstaganden till motionsvis föreslagna besparingar som gjordes i det aktuella betänkandet. Utskottet har inte underlag för andra beräkningar av utgiftsområdet än den regeringen gjort. Den av regeringen gjorda preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden får därmed godkännas som riktlinjer för regeringens budgetarbete såvitt avser utgiftsområde 1. De i partimotionerna framlagda förslagen till annan fördelning avstyrks.

Statsbidragssystem för kommunerna

Utskottet behandlade i sitt yttrande 1995/96:KU10y (s. 7) en motion om att ersätta det nuvarande statsbidragssystemet för kommunerna såsom varande grundlagsstridigt. Utskottet hänvisar till vad utskottet då anförde och avstyrker motion 1996/97:Fi59 yrkande 5.

Stockholm den 15 maj 1997

På konstitutionsutskottets vägnar

Birgit Friggebo

I beslutet har deltagit: Birgit Friggebo (fp), Kurt Ove Johansson (s), Catarina Rönnung (s), Anders Björck (m), Axel Andersson (s), Birger Hagård (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Birgitta Hambraeus (c), Pär-Axel Sahlberg (s), Jerry Martinger (m), Mats Berglind (s), Kenneth Kvist (v), Frank Lassen (s), Inger René (m), Peter Eriksson (mp), Håkan Holmberg (fp) och Nikos Papadopoulos (s).

Avvikande meningar

Utgiftsområdesramen

1. Anders Björck, Birger Hagård, Jerry Martinger och Inger René (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "fördelning avstyrks." bort ha följande lydelse:

I motion 1996/97:Fi42 har lagts fram förslag till en alternativ beräkning för budgetåren 1998–2000. Beloppen understiger vad regeringen beräknat. Som framhålls i motionen bör det statliga ekonomiska stödet till politiska partier och till dagspressen minskas. Utskottet tillstyrker, såvitt avser utgiftsområde 1, en beräkning i enlighet med förslaget i motionen.

2. Birgit Friggebo och Håkan Holmberg (båda fp) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "fördelning avstyrks." bort ha följande lydelse:

I motion 1996/97:Fi43 har lagts fram förslag till en alternativ beräkning för budgetåren 1998–2000. Beloppen understiger vad regeringen beräknat. Som föreslås i motionen bör presstödet avvecklas. Utskottet tillstyrker, såvitt avser utgiftsområde 1, en beräkning i enlighet med förslaget i motionen.

3. Kenneth Kvist (v) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "fördelning avstyrks." bort ha följande lydelse:

I motion 1996/97:Fi44 har lagts fram förslag till en alternativ beräkning för budgetåret 1998. Beloppet inom utgiftsområdet understiger vad regeringen beräknat. Som framhålls i motionen bör anslaget till Regeringskansliet m.m. sänkas och den beräknade höjningen av partistödet inte genomföras. Utskottet tillstyrker, såvitt avser utgiftsområde 1, en beräkning i enlighet med förslaget i motionen.

4. Peter Eriksson (mp) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "fördelning avstyrks." bort ha följande lydelse:

I motion 1996/97:Fi45 har lagts fram förslag till en alternativ beräkning för budgetåret 1998–2000. Beloppen inom utgiftsområdet understiger vad regeringen beräknat. Som framhålls i motionen kan besparingar göras inom Regeringskansliet m.m. genom bl.a. effektiviseringar, mindre resor inom EU och bättre utnyttjande av modern IT-teknik. Inte heller bör den av regeringen beräknade fortsatta höjningen av partistödet genomföras. Utskottet tillstyrker, såvitt avser utgiftsområde 1, en beräkning i enlighet med förslaget i motionen.

Statsbidragssystem för kommunerna

5. Anders Björck, Birger Hagård, Jerry Martinger och Inger René (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet behandlade" och slutar med "yrkande 5." bort ha följande lydelse:

I en avvikande mening (nr 4) till utskottets yttrande 1995/96:KU10y ansågs det angeläget att det nuvarande statsbidragssystemet ersätts av ett statsbidragssystem vars grundlagsenlighet inte kan ifrågasättas. Utskottet hänvisar till vad som anfördes i den avvikande meningen och tillstyrker motion 1996/97:Fi59 yrkande 5.